

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/29/2023
Identifikačné číslo spisu:	6117227799
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6117227799.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu SPP - distribúcia, a. s., Bratislava, Plátennícka 19013/2, IČO: 35 910 739, zast. advokátskou kanceláriou SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 36 862 711, proti žalovanému W. M., narodenému P., I., o zaplatenie sumy 1.098,58 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 7Csp/196/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 18. januára 2023 sp. zn. 25Co/19/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 17. októbra 2018 č. k. 7Csp/196/2017-323 (prvým v poradí) zamietol žalobu žalobcu a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „súd druhej inštancie“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 5. februára 2020 č. k. 25Co/40/2019-406 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd posudzujúc predmetnú vec v zmysle citovaných zákonných ustanovení [§ 82 ods. 1, písm. a) bod 2 a ods. 2 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o energetike“), § 4 ods. 3 vyhlášky č. 265/1999 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o podmienkach pripojenia, dodávok a merania plynu] dospel k záveru, že pokiaľ súd prvej inštancie zamietol žalobu dôvodiac tým, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno ohľadom svojho tvrdenia o pasívnej vecnej legitímácii žalovaného, bolo jeho rozhodnutie nesprávne, založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Podstatnou skutočnosťou pre určenie zodpovedného subjektu bolo určenie, kto bol povinný uzatvoriť zmluvu o dodávke plynu na predmetnom odbernom mieste. Odvolací súd vyslovil záväzný právny názor, podľa ktorého k zmene

odberateľa podľa § 4 ods. 3 vyhlášky č. 265/1999 Z. z. dochádza aj pri ukončení zmluvy o dodávke plynu so subjektom, ktorý so súhlasom vlastníka uzatvoril zmluvu o dodávke plynu s dodávateľom, pričom novým odberateľom je vlastník nehnuteľnosti, v ktorej sa odberné miesto nachádza.

3. Okresný súd rozsudkom z 21. decembra 2021 č. k. 7Csp/196/2017-500 (druhým v poradí) výrokom I. zamietol žalobu; výrokom II. rozhodol tak, že žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania (trovy prvoinštančného konania a odvolacieho konania) v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.

3.1. Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 3 písm. c), § 64 ods. 2, § 73 ods. 1, § 82 ods. 1 písm. a) bod 2, § 82 ods. 2 zákona o energetike, § 2 ods. 6 písm. d) vyhlášky č. 265/1999 Z. z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o podmienkach pripojenia dodávok a merania plynu, § 415, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3.2. Vzhľadom na procesnú obranu žalovaného sa súd prvej inštancie zaoberal aktívnou legitímáciou žalobcu. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca je oprávnený plyn distribuovať, a preto podľa § 82 ods. 2 a § 3 písm. c) bod 5 zákona o energetike je aktívne legitimovaný, ako prevádzkovateľ distribučnej siete, požadovať od odberateľa, ktorý neoprávnene plyn odoberal, skutočne vzniknutú škodu. Preto túto námietku žalovaného vyhodnotil ako nedôvodnú. Zaoberal sa aj pasívnou legitímáciou žalovaného. Viazaný právnym názorom Krajského súdu v Nitre v uznesení z 5. februára 2020 č. k. 25Co/40/2019-406 uviedol, že pasívna legitímácia žalovaného je daná.

3.3. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že do nehnuteľnosti vo vlastníctve žalovaného, bol dodávaný plyn, ktorého odberateľom bol nájomca žalovaného, s ktorým dodávateľ plynu uzavrel zmluvu o dodávke plynu. Zmluva o dodávke plynu bola skončená odstúpením od zmluvy zo strany SPP, a. s., z dôvodu neplnenia povinnosti uhrádzať v lehote splatnosti faktúry a preddavky za opakované dodávky zemného plynu. Nájomná zmluva bola uzatvorená na dobu určitú od 18. augusta 2014 do 17. augusta 2024, ale bola ukončená dohodou účastníkov ku dňu 31. augusta 2016. Z takto vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca vedel, že žalovaný v rozhodnom období nehnuteľnosť neužíva, ale ju užíva jeho nájomca, pretože s ním dodávateľ plynu uzavrel zmluvu o dodávke plynu na základe súhlasu vlastníka v nájomnej zmluve.

3.4. Súd prvej inštancie konštatoval, že medzi dodávateľom plynu a nájomcom žalovaného bola uzavretá zmluva o dodávke plynu v období od 22. augusta 2014 do 22. apríla 2015, pričom účtovná demontáž meradla sa vykonala 23. apríla 2015 a fyzická demontáž meradla bola vykonaná pracovníkom SPP dňa 26. júla 2016. V zápise o demontáži žalobca uviedol L. R., ako odberateľa. Zápis bol podpísaný za prevádzkovateľa distribučnej siete a súčasne aj žalovaným, označeným ako vlastník. Súd prvej inštancie považoval za nesporné, že k odberu plynu dochádzalo aj po odstúpení od zmluvy dodávateľom, a preto toto obdobie predstavuje odber zemného plynu bez uzavretej zmluvy. Nehnuteľnosť vlastnícky patrí žalovanému a nájomcom tejto nehnuteľnosti bol L. R., ktorý reálne zemný plyn spotreboval.

3.5. Súd prvej inštancie s poukazom na obsah žaloby uviedol, že žalobca vo vzťahu k žalovanému netvrdil žiadne právne významné skutočnosti a nepripojil žiadne relevantné písomné dôkazy. Až po odpore žalovaného žalobca v písomnom vyjadrení z 26. októbra 2017 uviedol, že nemal možnosť vedieť, kto bol v rozhodnom období reálnym užívateľom nehnuteľnosti, a kto plyn odoberal, preto za odberateľa neoprávneného odberu plynu považoval vlastníka nehnuteľnosti. Svoje skutkové tvrdenia však nepreukázal, napriek tomu, že ho v tomto smere zaťažovalo dôkazné bremeno.

3.6. Súd prvej inštancie uviedol, že k založeniu zodpovednosti za zakázané konanie podľa energetického zákona bol potrebný, vedľa splnenia ostatných podmienok, aj dostatočne podložený záver o osobe škodcu. Osoba škodcu bola bezpochyby identifikovaná ako nájomca žalovaného L. R., ktorého možno považovať za neoprávneného odberateľa. Zodpovednosť vlastníka nehnuteľnosti za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu by bolo možné odvodiť len v prípade, že by nebolo možné zistiť neoprávneného odberateľa plynu (rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Cob/46/2017 z 28. júna

2018, rozsudok Okresného súdu Nové Zámky sp. zn. 6Csp/92/2018 z 2. októbra 2018). Bolo by v rozpore s princípom spravodlivosti, keby k úhrade platieb za spotrebovaný zemný plyn bol zaviazaný žalovaný, ktorý z takto spotrebovaného zemného plynu nemal žiaden osoh. Navyše, žalobca pristúpil k fyzickej demontáži meradla zemného plynu po vyše roku a troch mesiacoch od ukončenia zmluvy o dodávke plynu, pričom minimálne od 23. apríla 2015 vedel, že na predmetnom odbernom mieste dochádza k odberu zemného plynu bez uzavretej zmluvy. Preto si žalobca prevenčnú povinnosť v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka nespĺnil, a tým umožnil nájomcovi odoberať plyn bez platnej zmluvy. Žalovaný sa dozvedel o neoprávnenom odbere plynu nájomcom približne až rok po odstúpení dodávateľom plynu (SPP, a. s.), nemal možnosť odkontrolovať, či a ako je plnené zo zmluvy, resp. bez zmluvného vzťahu, a nebránil v demontáži meradla. Súd prvej inštancie dal za pravdu námietke žalovaného, že žalobca nepreukázal, aký bol stav meradla v čase odstúpenia od zmluvy, a teda aká škoda mu neoprávneným odberom skutočne vznikla, ani výšku škody, za ktorú by žalovaný mal titulom neoprávneného odberu bez zmluvy o dodávke plynu zodpovedať. Rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré žalobca poukázal nie je možné aplikovať na predmetný prípad, nakoľko v daných prípadoch išlo o objektívnu zodpovednosť za to, že žalovaní neoprávnene odoberali plyn meradlom s poškodenou plombou podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike.

3.7. O trovách konania pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom, súd prvej inštancie rozhodol podľa § 251, § 262 ods. 1, 2, a § 255 ods. 1 CSP.

4. Odvolací súd na odvolanie žalobcu rozsudkom z 18. januára 2023 č. k. 25Co/19/2022-560 prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie (druhý v poradí) zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 1.098,58 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % od 22. marca 2016 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku; druhým výrokom žalobcovi priznal nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

4.1. Na základe zopakovaného dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne. Odvolací súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobca vedel, že žalovaný v rozhodnom období predmetnú nehnuteľnosť neužíva, ale užíva ju nájomca, s ktorým dodávateľ, na základe súhlasu vlastníka v nájomnej zmluve, uzavrel zmluvu o dodávke zemného plynu, a preto za neoprávnený odber plynu nezodpovedá žalovaný. Takýto záver nevyplyva zo stavu zisteného súdom prvej inštancie a nemožno ho vyvodiť ani z dokazovania zopakovaného odvolacím súdom. Samotná skutočnosť, že zamestnanci žalobcu uviedli v zápise o kontrole odberného miesta označenie odberateľa priezviskom L. a menom R., nesvedčí záveru o vedomosti žalobcu o obsahu nájomnej zmluvy, ani o trvaní nájomného vzťahu v čase kontroly odberného miesta dňa 19. februára 2016. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že nájomný vzťah bol uzatvorený medzi žalovaným a nájomcom. Pokiaľ nájomca nespĺnil povinnosť vyplývajúcu z nájomnej zmluvy uhrádzať energie, vrátane plynu, po celé obdobie nájmu poskytovateľovi týchto energií a služieb, a to na základe zmluvy uzatvorenej priamo s poskytovateľom, nesie zodpovednosť za nesplnenie tejto povinnosti a jej následky len voči dodávateľovi zemného plynu, s ktorým mal uzatvorenú zmluvu. Po ukončení zmluvy o dodávke plynu nesie nájomca zodpovednosť za nesplnenie povinností vyplývajúcich z nájomnej zmluvy len voči prenajímateľovi, ktorým bol žalovaný. Žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádza predmetné odberné miesto, a preto on nesie zodpovednosť voči žalobcovi za to, že osoba, ktorej umožnil na základe zmluvy o nájme nehnuteľnosť užívať, odoberala plyn, napriek tomu, že nemala uzatvorenú zmluvu o dodávke zemného plynu so žiadnym dodávateľom. Uvedená zodpovednosť vyplýva z ustanovení § 73 ods. 1 a § 82 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o energetike, a aplikuje sa v prípade, že na odbernom mieste dochádza k neoprávnenému odberu plynu, hoci žiadny dodávateľ nemá uzatvorenú zmluvu o dodávke plynu s odberateľom. V takom prípade je namieste záver, že za odber plynu bez uzatvorenej zmluvy zodpovedá odberateľ, ktorým je osoba oprávnená s odberným miestom nakladať, ktorou je vlastník nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o subjekt odlišný od vlastníka, tento môže byť oprávnený odoberať plyn od dodávateľa len na základe uzatvorenej zmluvy, za predpokladu, že sa preukáže písomným súhlasom vlastníka. Pri neoprávnenom odbere plynu bez uzatvorenej zmluvy však škoda nevzniká dodávateľovi plynu, ale prevádzkovateľovi distribučnej siete, ktorý nemá možnosť identifikovať odberateľa plynu bez uzatvorenej zmluvy, keďže takýto odberateľ sa

prevádzkovateľovi distribučnej siete ničím nepreukazuje. Prevádzkovateľ distribučnej siete nemá vedomosť o tom, kto sa v nehnuteľnosti zdržiava so súhlasom vlastníka, užíva ju a odoberá plyn bez zmluvy, nemá právo vstúpiť do nehnuteľnosti, nemá právo overiť totožnosť osôb, ktoré sa v nehnuteľnosti zdržiavajú, alebo ju užívajú.

4.2. Ďalej sa odvolací súd nestotožnil ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobca porušil všeobecnú prevenčnú povinnosť stanovenú v § 415 OZ, keď nepristúpil k demontáži plynomeru na predmetnom odbernom mieste v niektorý z bezprostredne nasledujúcich dní po skončení zmluvného vzťahu, ale až po viac ako roku. V tomto smere treba prisvedčiť tvrdeniu žalobcu, podľa ktorého ukončenie zmluvy o dodávke zemného plynu neznamena, že na odbernom mieste bude dochádzať k neoprávnenému odberu plynu. Žalobca zistil neoprávnený odber kontrolou odberného miesta dňa 19. februára 2016, odpojenie meradla však nebolo možné z dôvodu jeho verejnej nedostupnosti. K odpojeniu došlo dňa 26. júla 2016, kedy meradlo sprístupnil žalovaný vlastník nehnuteľnosti. Odvolací súd sa nestotožňuje ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého nebol preukázaný stav meradla v čase odstúpenia od zmluvy, a teda aká škoda a v akej výške žalobcovi vznikla. Zo zápisu o vykonanej kontrole odberného miesta a o neoprávnenom odbere zemného plynu z 19. februára 2016 (č. l. 38) vyplýva, že zmluva bola ukončená dňa 22. apríla 2015 so stavom meradla 47949 m³. Zároveň bol zistený neoprávnený odber zemného plynu a stav meradla 55831 m³, a konštatované verejne nedostupné meradlo. Rovnaké zistené skutkové okolnosti uviedol aj súd prvej inštancie v bode 22. napadnutého rozsudku. Žalobca vo výpočte škody spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu (č. l. 35) uviedol začiatok neoprávneného odberu na predmetnom odbernom mieste dňa 29. júla 2015 so stavom meradla 50674 m³ a ukončenie neoprávneného odberu dňa 19. februára 2016 so stavom meradla 55831 m³. Žalovanému vyúčtoval škodu na neoprávnený odber plynu ako rozdiel medzi stavom meradla ku dňu 19. februára 2016 a stavom meradla ku dňu 29. júla 2015 ($55831 - 50674 = 5157$) za 5157 m³ neoprávnene odobratého zemného plynu. Z uvedeného vyplýva, že žalobca sa nedomáha náhrady škody, ako rozdiel medzi stavom meradla ku dňu 19. februára 2016 a stavom meradla v čase odstúpenia od zmluvy dňa 22. apríla 2015, ktorý bol 47949 m³, ale ku dňu 29. júla 2015, ktorý bol 50674 m³, čo je podstatne menej. A stav meradla ku dňu 19. februára 2016 55831 m³ nebol sporný, čo vyplýva z vykonaného dokazovania fotodokumentáciou predloženej žalobcom. Navyše dňa 26. júla 2016 zamestnanec žalobcu demontoval meradlo za prítomnosti žalovaného vlastníka nehnuteľnosti, ktorý záznam o demontáži podpísal, a teda osobne mohol skontrolovať stav meradla ku dňu demontáže.

4.3. Žalovaný v priebehu odvolacieho konania tvrdil, že žalobca poznal meno odberateľa, lebo dodávateľ je jeho obchodný partner. K uvedenému tvrdeniu odvolací súd uvádza, že žalobca potvrdil vedomosť o mene a priezvisku posledného odberateľa podľa uzatvorenej zmluvy o dodávke plynu, teda že to bol L. R., ktorú informáciu mal získať od dodávateľa. Z uvedeného však nemožno vyvodiť záver, že poznal obsah nájomnej zmluvy, ani že mal vedomosť o trvaní nájmu. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že žalobca nereflektoval na požiadavku dodávateľa plynu o odpojenie meradla, s uvedeným tvrdením sa odvolací súd nestotožňuje. Na odpojenie meradla žalobca potreboval prístup do nehnuteľnosti, v ktorej sa meradlo nachádzalo, pričom pri kontrole odberného miesta zistil, že meradlo je verejne nedostupné a odberateľ neprítomný. Meradlo bolo odpojené až za prítomnosti žalovaného, ako vlastníka nehnuteľnosti, ktorý umožnil prístup zamestnancom žalobcu.

4.4. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s tvrdením žalovaného, podľa ktorého objektívna zodpovednosť za vznik škody spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu v našom právnom poriadku neexistuje, lebo existuje len v kontexte porušenia právnej povinnosti. Základnými predpokladmi objektívnej zodpovednosti za škodu podľa § 82 ods. 1 písm. a) bod 2 a ods. 2 zákona o energetike sú existencia neoprávneného odberu plynu, teda odber bez uzatvorenej zmluvy o dodávke zemného plynu, vznik škody a príčinná súvislosť medzi neoprávneným odberom a vznikom škody. Predpokladom pre vznik objektívnej zodpovednosti nie je zavinenie. V danej veci boli uvedené predpoklady objektívnej zodpovednosti splnené, keďže došlo k odberu plynu bez uzatvorenej zmluvy, týmto odberom vznikla žalobcovi škoda, ktorá je v príčinnej súvislosti s neoprávneným odberom. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že vlastníctvo nehnuteľnosti nie je v príčinnej súvislosti so vznikom škody, uvedené tvrdenie odvolací súd nespochybňuje, len opakuje, že jedným z predpokladov zodpovednosti za škodu je príčinná súvislosť

medzi neoprávneným odberom plynu a vznikom škody. Za škodu vzniknutú neoprávneným odberom zodpovedá vlastník nehnuteľnosti, bez ohľadu na to, či ju zavinil, alebo nie, keďže umožnil tretej osobe nehnuteľnosť užívať, pričom užívateľ, ktorý porušil svoje povinnosti, za toto porušenie zodpovedá priamo vlastníkovi. Pokiaľ žalovaný zopakoval svoje tvrdenie z konania pred súdom prvej inštancie, podľa ktorého žalobca nepreukázal ani výšku škody, uvedené tvrdenie odvolací súd nepovažuje za dôvodné. Škoda uplatnená žalobcom bola vypočítaná na základe skutočnej spotreby nameranej meradlom. A stav nameraného plynu pri ukončení zmluvy o dodávke zemného plynu bol uvedený v zápise o vykonanej kontrole odberného miesta a o neoprávnenom odbere zemného plynu z 19. februára 2016 (č. l. 38), z ktorého vyplýva, že zmluva bola ukončená dňa 22. apríla 2015 so stavom meradla 47949 m3. Pritom žalobca pri vyúčtovaní škody vychádzal zo stavu ku dňu 29. júla 2015 50674 m3, a teda uplatnil si nižšiu škodu, ako by mu patrila. Keďže žalovaný bol prítomný pri demontáži meradla, stav meradla pri demontáži si mohol osobne skontrolovať. Pokiaľ tvrdil, že deklarovaná výška neoprávneného odberu plynu v rozhodnom období bola enormne vysoká, keďže za 7 mesiacov neoprávneného odberu bola takmer dvakrát vyššia ako priemerná ročná spotreba plynu za posledné roky, svoje tvrdenie v priebehu konania nepreukázal.

4.5. Žalovaný ďalej namietal svoju pasívnu vecnú legitimáciu s poukazom na to, že odvolací súd pri vyslovení záväzného právneho názoru v rozhodnutí z 5. februára 2020 použil neplatnú právnu normu, zrušenú vyhlášku č. 265/1999 Z. z., čím boli porušené jeho ústavné práva. K tomu odvolací súd uviedol, že aplikácia ustanovenia § 4 ods. 3 vyhlášky č. 265/1999 Z. z. odvolacím súdom v ostatnom rozhodnutí bola naozaj nesprávna, keďže išlo o vykonávací predpis k zákonu o energetike, ktorý už bol zrušený. Nemala však žiadny vplyv na správnosť záveru, podľa ktorého pasívna vecná legitimácia žalovaného je daná a žalovaný, ako vlastník nehnuteľnosti, zodpovedá za škodu vzniknutú neoprávneným odberom plynu bez uzatvorenej zmluvy podľa zákona o energetike.

4.6. O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1, 2 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

5.1. K bodu 25. rozhodnutia odvolacieho súdu dovolateľ uviedol, že odvolací súd tvrdí, že k aplikovaniu tohto záveru dochádza v prípade, že na odbernom mieste dochádza k neoprávnenému odberu plynu, hoci žiadny dodávateľ nemá uzatvorenú zmluvu o dodávke plynu s odberateľom. To znamená, že vždy a za každých okolností, podľa tvrdenia odvolacieho súdu, je za neoprávnený odber zemného plynu treťou stranou, a tým spôsobenej škody, zodpovedný vlastník nehnuteľnosti. Neuvádza ale kým, akým súdom, kedy, a za akých okolností k tejto aplikácii dochádza, resp. dochádzalo. V tomto smere absentuje právne, logické zdôvodnenie tohto tvrdenia s odkazom na prípadné podobné rozsudky. Práve naopak. Toto tvrdenie je v absolútnom rozpore s doterajšou praxou v rozhodovaní súdov; § 73 zákona o energetike špecifikuje len podmienky pripojenia a § 82 vysvetľuje pojem - neoprávnený odber plynu. Zákon o energetike nemá v kompetencii a ani presne neurčuje zodpovedného (fyzickú alebo právnickú osobu) za spôsobenie škody neoprávneným odberom zemného plynu. V tomto kontexte zákon o energetike používa len pojem - odberateľ a s tým spojený neoprávnený odber. Pre koncepciu inštitútu náhrady škody, ktoré sú čiastočne upravené aj v osobitných predpisoch (vrátane aj zákona o energetike), platí, že sa subsidiárne použijú príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/2904/2016 z 21. septembra 2016).

5.1.1. K argumentácii odvolacieho súdu o zodpovednosti za neoprávnený odber plynu len vlastníka nehnuteľnosti poukázal dovolateľ na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 9. marca 2021 sp. zn. III. ÚS 114/2020, „Aby vôbec došlo k vzniku objektívnej zodpovednosti, treba naplniť tri základné predpoklady: musí dôjsť k existencii neoprávneného odberu plynu, musí vzniknúť škoda a musí byť preukázaná príčinná súvislosť medzi neoprávneným odberom a vznikom škody.“ Vlastníctvo nehnuteľnosti nie je v príčinnej súvislosti so vznikom škody! Škoda vznikla len preto, že žalobca si nesplnil svoju povinnosť a neprišiel odpojiť meracie zariadenie alebo aspoň uzavrieť

prívod plynu plombou, a to aj napriek tomu, že dostal k takémuto úkonu pokyn! Že následne žalobca neurobil absolútne žiadny úkon k zabráneniu vzniku a narastaniu škody.

5.2. K bodu 26. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolateľ uviedol, že krajský súd tvrdí, že sa nestotožňuje ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého nebol preukázaný stav meradla v čase odstúpenia od zmluvy, a teda aká škoda a v akej výške žalobcovi vznikla. Odvolací súd v odôvodnení tvrdí, že žalobca správne vypočítal výšku odobratého zemného plynu. Dovolať spochybňuje spôsob preukázania hodnoty na meradle, a to ale len v čase začiatku neoprávneného odberu! Toto východiskové číslo, z 22. apríla 2015 so stavom meradla 47949 m³ je výstrel do tmy. Je vymyslené, urobené administratívnym úkonom. Na začiatku neoprávneného odberu, dňa 22. apríla 2015 prípadne v najbližších nasledujúcich dňoch, keď prišlo k administratívnejmu odpojeniu odberného miesta, keď žalobca dostal avízo a pokyn k demontáži meradla, z dôvodu ukončenia zmluvy na odbernom mieste, z dôvodu neplatenia za odber zemného plynu, nikto zo strany žalobcu neprišiel, neurobil adekvátny dôkazný materiál, nespochybniteľný záznam, protokol, fotografiu, ktorou by tvrdenie o hodnote odobratého plynu meracieho zariadenia v čase začiatku neoprávneného odberu plynu, mohol dokázať. Tzn., že číslo niekto napísal pri počítači. A takto sa škoda, ak má byť cieľom nárokovat' si náhradu škody, nesmie preukazovať. Neexistuje jeden skutočný dôkaz, aká bola číselná hodnota platného, plne funkčného a z hľadiska odpočtu dostupného čitateľného meradla v čase administratívneho ukončenia zmluvného vzťahu s nájomcom - čo bol začiatkom neoprávneného odberu plynu - 22. apríla 2015!

5.2.1. Čo je dôležité v tomto kontexte, je fakt, že rozdiel medzi administratívnym odpojením a fyzickou zdokumentovanou kontrolou meradla (obdobie 22. apríla 2015 - 19. februára 2016) predstavuje odobratý plyn vo vyjadrení v m³ - 7882. To je 2-ročná spotreba plynu domu, je to dokázateľný fakt z histórie spotreby plynu v nehnuteľnosti, ktorý avizoval na súde a nie je teda možné odobrať toľko plynu za uvedené mesiace a ešte mimo vykurovacieho obdobia. Žalobca si uplatňuje zaplatiť za škodu spôsobenú neoprávneným odberom plynu nie za obdobie skutočne neoprávneného odberu 22. apríla 2015 - 19. februára 2016, ale len za obdobie od 29. júla 2015 do 19. februára 2016. Dôvodom je to, že za obdobie neoprávneného odberu od 23. apríla 2015 do 28. júla 2015 žalobca žalovaného prostredníctvom inej advokátskej kancelárie - Mgr. Miroslav Hanec, advokát, Hruštiny 602, 010 01 Žilina. Výška žaloby za neoprávnený odber bola vo výške 961,93 eur (žaloba bola zamietnutá právoplatným rozsudkom č. k. 17Csp/43/2017-97 dňa 10. decembra 2019). Rozpor v preukazovaní výšky škody a dôvody pochybnosti dovolateľa o správnosti jej samotného výpočtu a hodnoty, keďže čísla na začiatku neoprávneného odberu plynu boli urobené administratívne, tzn. vymyslené, a neexistencii relevantného dôkazu, je aj v tom, že na jednej strane si žalobca v spore 17Csp/43/2017 za 3 mesiace mimo vykurovacieho obdobia od 23. apríla 2015 do 28. júla 2015 vyúčtoval 961,93 eur a následne si žalobca v tomto spore za 7 mesiacov vyúčtoval 1.098,58 eur. Tieto čísla sú absolútne zmätočné, keďže nikto ani len netuší, ako sa k nim žalobca dopracoval, nijako nepreukázal stav dostupného meradla odobratého plynu na začiatku neoprávneného odberu plynu v jeho priebehu a ani nikdy potom. Žalobca nikdy nepredložil hodnoverný, akceptovateľný dôkaz (fotka, protokol, záznam), ktorý by bez najmenších pochybností preukázal hodnotu meradla na začiatku neoprávneného odberu plynu, čo by bol východiskový bod pre výpočet skutočne odobratého plynu neoprávnenne. Jediný dôkaz je fotka meradla odberu plynu, a to z 19. februára 2016, na konci. Toto špekulatívne vyčíslenie, bez dôkazov, nemôže byť adekvátnym podkladom pre vyčíslenie si škody. Škoda sa musí vyčísliť skutočná a na základe objektívnych a spoľahlivých podkladov. Preukazovanie týchto skutočností zaťažuje žalobcu. Podľa uznesenia ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 137/2018 zo 14. februára 2018 „uplatnenie občianskoprávneho inštitútu náhrady škody je založené na náhrade skutočnej škody, keďže náhrada škody plní kompenzačnú, a nie sankčnú funkciu“.

5.3. K bodu 27.2. rozhodnutia odvolacieho súdu dovolateľ uviedol, že odvolací súd uviedol „Za škodu vzniknutú neoprávneným odberom zodpovedá vlastník nehnuteľnosti, bez ohľadu na to, či ju zavinil, alebo nie, keďže umožnil tretej osobe nehnuteľnosť užívať“ odvolací súd nijakým spôsobom nevysvetľuje, prečo urobil takýto záver. Na akom podklade ustálil tento právny názor. O aký výklad práva tu ide. Tento konštrukt odvolacieho súdu o objektívnej zodpovednosti za neoprávnený odber

zemného plynu len z titulu vlastníctva nehnuteľnosti je v príkrom rozpore s rozhodovacou praxou súdov SR.

5.3.1. K otázke zodpovednosti za škodu dovolateľ poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/130/2010. V kontexte právneho názoru odvolacieho súdu, ktorý výhradne spája vlastníctvo nehnuteľnosti so zodpovednosťou za spôsobenú škodu neoprávneným odberom podľa znenia zákona o energetike § 82 ods. 1 písm. a) bod 2 a ods. 2 a vyššie uvedenej argumentácie dovolateľ ako relevantnú právnu otázku zásadného významu uviedol otázku: „Je vlastníkom nehnuteľnosti, fyzická osoba, vždy a za každých okolností zodpovedná za neoprávnene odobratý zemný plyn?“

5.4. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a potvrdil rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu a zaviazal žalobcu k úhrade vynaložených oprávnených výdavkov v tomto spore, ako aj ujmu časovú, morálnu a majetkovú a aj škody, ktoré vznikli v dôsledku sporu.

6. Žalobca v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že dovolanie žalovaného je neprípustné. Navrhol dovolanie odmietnuť ako neprípustné, prípadne ak by dovolací súd považoval dovolanie za prípustné, tak navrhol dovolanie zamietnuť ako nedôvodné a priznať mu voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné zamietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolať v rámci dovolania namietal logické zdôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ohľadom záveru o jeho zodpovednosti za neoprávnený odber (rozporné s doterajšou praxou v rozhodovaní súdov s poukazom na § 73 a § 82 zákona o energetike a koncepciu inštitútu náhrady škody) a odôvodnenie výšky škody, ktorá nie je preukázaná, namieta hodnotenie dôkazov, z čoho posudzujúc dovolanie v rozumnej miere podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v snahe autenticky porozumieť jeho textu ako celku (viď nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) možno odvodiť, že dovolateľ namietal nedostatky v dokazovaní, zistení skutkového stavu a nedostatočnom odôvodnení (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu, čím uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právny poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020 a sp. zn. 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018).

12. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu dospel k záveru, že jeho odôvodnenie nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je dostatočné, logické a primerané. Odvolací súd svoje právne názory odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí, obsahuje náležitosti odôvodnenia dané v § 393 ods. 2 CSP a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené, či rozporné. Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní odvolacím súdom, aj súdom prvej inštancie.

12.1. V posudzovanej veci dovolací súd v podrobnostiach odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, a to vykonané dokazovanie na odvolacom pojednávaní, konkrétne uvedené v bodoch 8. až 14., zistený skutkový stav a právne posúdenie, konkrétne uvedené v bodoch 24. až 28. Odvolací súd podrobne opísal skutkový stav, dôkazy z ktorých vychádzal, aj špecifickosť tohto prípadu a právne spor uzavrel tak, že žalovaného zaviazal na zaplatenie žalovanej sumy z titulu neoprávneného odberu plynu bez uzatvorenej zmluvy, s ktorým záverom sa žalovaný nestotožňuje.

12.1.1. Odvolací súd uviedol: Z dokazovania zopakovaného odvolacím súdom vyplýva, že na adrese M. bol ako odberateľ evidovaný L. R. od 22. 08. 2014 do 22. 04. 2015. L. R. vyplývala povinnosť uzatvoriť zmluvu o dodávke plynu a uhrádzať plyn dodávateľovi po celé obdobie nájmu zo zmluvy o nájme uzatvorenej so žalovaným dňa 15. 08. 2014. Táto povinnosť mu trvala počas dohodnutej doby nájmu od 18. 08. 2014 do 17. 08. 2024, respektíve do ukončenia nájmu dohodou ku dňu 31. 08. 2016. L. R. však povinnosť vyplývajúcu zo zmluvy o nájme, mať uzatvorenú zmluvu o dodávke zemného plynu a uhrádzať plyn dodávateľovi po celé obdobie nájmu, neplnil. Zmluva o dodávke plynu bola ukončená ku dňu 22. 04. 2015. Po ukončení zmluvy o dodávke zemného plynu nemal na predmetné odberné miesto uzavretú zmluvu o dodávke zemného plynu žiadny dodávateľ so žiadnym odberateľom. Napriek tomu žalobca pri kontrole odberného miesta dňa 19. 02. 2016 zistil neoprávnený odber zemného plynu so stavom meradla 55831 m³, meradlo neodmontoval z dôvodu, že nebolo verejne dostupné. Žalobca vykonal demontáž uvedeného plynomeru až dňa 26. 07. 2016. Vlastníkom nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádza predmetné odberné miesto, je žalovaný. V období od 29. 07. 2015 do 19. 02. 2016 dochádzalo na predmetnom odbernom mieste k odberu zemného plynu bez uzavretej zmluvy o dodávke plynu, pričom stav meradla ku dňu 29. 07. 2015 bol 50674 m³ a stav meradla ku dňu 19. 02. 2016 bol 55831 m³, rozdiel 5157 m³ bol neoprávnene odobratý zemný plyn bez uzatvorenej zmluvy o dodávke plynu. Žalobca vyúčtoval žalovanému škodu za neoprávnene odobratý zemný plyn v sume 1.057,60 eur a náklady zisťovania neoprávnene odobratého zemného plynu v sume 40,98 eur, spolu 1.098,58 eur listom zo 04. 03. 2016 a zároveň ho vyzval na jej úhradu v lehote splatnosti 21. 03. 2016 (bod 24. rozsudku odvolacieho súdu). Na základe zopakovaného dokazovania dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté

rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne. Odvolací súd sa nestotožňuje záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobca vedel, že žalovaný v rozhodnom období predmetnú nehnuteľnosť neužíva, ale užíva ju nájomca, s ktorým dodávateľ, na základe súhlasu vlastníka v nájomnej zmluve, uzavrel zmluvu o dodávke zemného plynu, a preto za neoprávnený odber plynu nezodpovedá žalovaný. Takýto záver nevyplýva zo stavu zisteného súdom prvej inštancie a nemožno ho vyvodiť ani z dokazovania zopakovaného odvolacím súdom. Samotná skutočnosť, že zamestnanci žalobcu uviedli v zápise o kontrole odberného miesta označenie odberateľa priezviskom L. a menom R., nesvedčí záveru o vedomosti žalobcu o obsahu nájomnej zmluvy, ani o trvaní nájomného vzťahu v čase kontroly odberného miesta dňa 19. 02. 2016. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že nájomný vzťah bol uzatvorený medzi žalovaným a nájomcom. Pokiaľ nájomca nesplnil povinnosť vyplývajúcu z nájomnej zmluvy uhrádzať energie, vrátane plynu, po celé obdobie nájmu poskytovateľovi týchto energií a služieb, a to na základe zmluvy uzatvorenej priamo s poskytovateľom, nesie zodpovednosť za nesplnenie tejto povinnosti a jej následky len voči dodávateľovi zemného plynu, s ktorým mal uzatvorenú zmluvu. Po ukončení zmluvy o dodávke plynu nesie nájomca zodpovednosť za nesplnenie povinností vyplývajúcich z nájomnej zmluvy len voči prenajímateľovi, ktorým bol žalovaný. Žalovaný je vlastníkom nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádza predmetné odberné miesto, a preto on nesie zodpovednosť voči žalobcovi za to, že osoba, ktorej umožnil na základe zmluvy o nájme nehnuteľnosť užívať, odoberala plyn, napriek tomu, že nemala uzatvorenú zmluvu o dodávke zemného plynu so žiadnym dodávateľom. Uvedená zodpovednosť vyplýva z ustanovení § 73 ods. 1 a § 82 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o energetike, a aplikuje sa v prípade, že na odbernom mieste dochádza k neoprávnenému odberu plynu, hoci žiadny dodávateľ nemá uzatvorenú zmluvu o dodávke plynu s odberateľom. V takom prípade je namieste záver, že za odber plynu bez uzatvorenej zmluvy zodpovedá odberateľ, ktorým je osoba oprávnená s odberným miestom nakladať, ktorou je vlastník nehnuteľnosti. Pokiaľ ide o subjekt odlišný od vlastníka, tento môže byť oprávnený odberať plyn od dodávateľa len na základe uzatvorenej zmluvy, za predpokladu, že sa preukáže písomným súhlasom vlastníka. Pri neoprávnenom odbere plynu bez uzatvorenej zmluvy však škoda nevzniká dodávateľovi plynu, ale prevádzkovateľovi distribučnej siete, ktorý nemá možnosť identifikovať odberateľa plynu bez uzatvorenej zmluvy, keďže takýto odberateľ sa prevádzkovateľovi distribučnej siete ničím nepreukazuje. Prevádzkovateľ distribučnej siete nemá vedomosť o tom, kto sa v nehnuteľnosti zdržiava so súhlasom vlastníka, užíva ju a odberá plyn bez zmluvy, nemá právo vstúpiť do nehnuteľnosti, nemá právo overiť totožnosť osôb, ktoré sa v nehnuteľnosti zdržiavajú, alebo ju užívajú (bod 25. rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd sa nestotožňuje ani so záverom súdu prvej inštancie, podľa ktorého nebol preukázaný stav meradla v čase odstúpenia od zmluvy a teda aká škoda a v akej výške žalobcovi vznikla. Zo zápisu o vykonanej kontrole odberného miesta a o neoprávnenom odbere zemného plynu z 19. 02. 2016 (č. l. 38) vyplýva, že zmluva bola ukončená dňa 22. 04. 2015 so stavom meradla 47949 m³. Zároveň bol zistený neoprávnený odber zemného plynu a stav meradla 55831 m³, a konštatované verejne nedostupné meradlo. Rovnaké zistené skutkové okolnosti uviedol aj súd prvej inštancie v bode 22. napadnutého rozsudku. Žalobca vo výpočte škody spôsobenej neoprávneným odberom zemného plynu (č. l. 35) uviedol začiatok neoprávneného odberu na predmetnom odbernom mieste dňa 29. 07. 2015 so stavom meradla 50674 m³ a ukončenie neoprávneného odberu dňa 19. 02. 2016 so stavom meradla 55831 m³. Žalovanému vyúčtoval škodu na neoprávnený odber plynu ako rozdiel medzi stavom meradla ku dňu 19. 02. 2016 a stavom meradla ku dňu 29. 07. 2015 (55831 - 50674 = 5157) za 5157 m³ neoprávnene odobratého zemného plynu. Z uvedeného vyplýva, že žalobca sa nedomáha náhrady škody, ako rozdiel medzi stavom meradla ku dňu 19. 02. 2016 a stavom meradla v čase odstúpenia od zmluvy dňa 22. 04. 2015, ktorý bol 47949 m³, ale ku dňu 29. 07. 2015, ktorý bol 50674 m³, čo je podstatne menej. A stav meradla ku dňu 19. 02. 2016 55831 m³ nebol sporný, čo vyplýva z vykonaného dokazovania fotodokumentáciou predloženej žalobcom. Navyše dňa 26. 07. 2016 zamestnanec žalobcu demontoval meradlo za prítomnosti žalovaného vlastníka nehnuteľnosti, ktorý záznam o demontáži podpísal, a teda osobne mohol skontrolovať stav meradla ku dňu demontáže (pozri bod 26. rozsudku odvolacieho súdu).

12.2. Z vyššie uvedeného nevyplýva nedostatočnosť odôvodnenia záveru odvolacieho súdu o zodpovednosti žalovaného za neoprávnený odber plynu bez uzatvorenej zmluvy a výške škody, či nezrozumiteľnosť, príp. rozpornosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne

neodôvodnil.

13. Nad rámec vyššie uvedeného k námietke dovolateľa k výške uplatňovaného nároku žalobcom od 29. júla 2015, dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ mienil žalobcu uvedenou námietkou spochybňovať, že žalobca si svojvoľne vybral dátum, od ktorého si bude uplatňovať svoj nárok na náhradu škody, dovolací súd upozorňuje, že uplatnenie nároku na súde je v dispozícii žalobcu, keďže súd je viazaný návrhom žalobcu, nemôže priznať žalobcovi viac, ako si uplatňuje (§ 216 CSP). Z uvedeného vyplýva, že je vecou žalobcu ako pána sporu (*dominus litis*) akým spôsobom, v akom rozsahu uplatní svoj nárok.

13.1. Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávne zistenia odvolacieho súdu ohľadom výšky náhrady škody za neoprávnený odber zemného plynu, dovolací súd má za to, že v danom prípade ide o prostý nesúhlas a nestotožnenie sa s rozhodnutím krajského súdu. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd sice má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

13.2. K dovolacej námietke žalovaného, že odvolací súd nesprávne prehodnotil záver okresného súdu ohľadom prevenčnej povinnosti (§ 415 OZ), pretože podľa neho žalobca nereflektoval na požiadavku dodávateľa plynu o odpojenie meradla, dovolací súd uvádza, že predmetná námietka sa týka zistenia skutkového stavu v o vzťahu k skutočnostiam ohľadom neodpojenia meradla plynu a v tej spojitosti vykonaného dokazovania. Ako už bolo uvedené vyššie, dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

13.3. Dovolací súd ešte v reakcii na dovolacie argumenty žalovaného uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalovaný preto neopodstatnene namieta, že odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia mu znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.4. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany sporu na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

14. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP vo väzbe na § 73 a § 82 zákona o energetike a rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 137/2018, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť

k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

14.1. Navyše, rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 137/2018 sa síce týka neoprávneného odberu plynu, avšak v súvislosti s poškodeným/porušeným meracím zariadením na rozdiel od posudzovaného sporu, v ktorom sa náhrada škody týka neoprávneného odberu plynu bez uzavretej zmluvy, a teda ide o inú „skutkovú podstatu“ neoprávneného odberu plynu a rozhodnutie na inom skutkovom a právnom základe.

15. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Skutočnosť, že sa dovolateľ nestotožňuje s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania.

16. Žalovaný prípustnosť podaného dovolania vyvodil aj z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

16.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

16.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd, b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018) a c) uviesť rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

17. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

17.1. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio

iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

18. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

19. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalovaný v podanom dovolaní vôbec nastolil právnu otázku, resp. ním nastolená právna otázka je taká otázka, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

20. Žalovaný v súvislosti s uvádzaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP ako právnu otázku nastolil otázku, či je vlastník nehnuteľnosti, fyzická osoba, vždy a za každých okolností zodpovedná za neoprávnené odobratý zemný plyn, pričom odkázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/130/2010, rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/2904/2016 z 21. septembra 2016 a nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 114/2020.

20.1. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/130/2010 bolo zamietnuté dovolanie v konaní o náhradu škody spôsobenou dopravnou nehodou, pri ktorej bolo poškodené osobné motorové vozidlo na rozdiel od posudzovaného sporu, v ktorom si žalobca uplatnil náhradu škody titulom neoprávneného odberu zemného plynu. Pretože sa v dovolateľom uvádzanom rozhodnutí najvyšší súd zaoberal nesúvisiacou problematikou, je uvedené rozhodnutie pre tento spor bezpredmetné.

20.2. V náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 114/2020 bol ústavným súdom posudzovaný rozsudok krajského súdu a spor, v ktorom si žalobca uplatnil náhradu škody, pretože bol toho názoru, že na odbernom mieste dochádzalo k neoprávnenému odberu plynu tak, že plyn bol odoberaný meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Preto ide o nesúvisiace rozhodnutie.

20.3. K rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25Cdo/2904/2016 z 21. septembra 2016 dovolací súd poukazuje, že v zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky nepredstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu.

20.4. Vzhľadom na vyššie uvedené prípustnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je daná.

21. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že v súvislosti s otázkou zodpovednosti za neoprávnený odber zemného plynu bez uzavretej zmluvy je mu známe rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/287/2019, v ktorom dovolací súd poukazoval na potrebu riešenia otázky zodpovednej osoby pri uplatňovaní náhrady škody za neoprávnený odber zemného plynu v rámci konštatovanej zmätočnej vady podľa

§ 420 písm. f) CSP takto: Je nepochybné, že predmetom konania je žalobkyňou uplatňovaná náhrada škody za neoprávnený odber plynu na odbernom mieste, ktoré malo byť v rozhodnom období vo vlastníctve žalovaných. Teda predpokladom záveru o vzniku zodpovednosti žalovaných za uplatňovanú škodu je najprv jednoznačné ustálenie, či boli alebo neboli vlastníckmi nehnuteľnosťmi, kde dochádzalo v označenom období k neoprávnenému odberu plynu. Nadväzujúcim ďalším rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/93/2022 najvyšší súd na opätovné dovolanie žalovaných, v ktorom namietali svoju pasívnu vecnú legitímáciu, toto dovolanie odmietol, pričom súdy nižšej inštancie ustálili, že žalovaní ako vlastníci nehnuteľností boli zodpovední za neoprávnený odber zemného plynu.

22. V prípade, ak mienil dovolateľ založiť svoje dovolanie vo vzťahu k ním formulovanej právnej otázke, či je vlastník nehnuteľnosti, fyzická osoba, vždy a za každých okolností zodpovedná za neoprávnené odobratý zemný plyn, podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (čo z dovolania jasne nevyplýva), dovolací súd konštatuje, že takto všeobecne formulovanú otázku najmä s akcentom na použité slovné spojenia „vždy a za každých okolností“ odvolací súd neriešil, čo napokon je dostatočne zrejmé z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Odvolací súd posudzoval, či je v danom prípade žalovaný ako vlastník nehnuteľnosti zodpovedný za neoprávnený odber zemného plynu, pričom ak poukázal na inštitút objektívnej zodpovednosti a splnenie predpokladov objektívnej zodpovednosti v tomto spore, neznamená to, že dospel k záveru o zodpovednosti vlastníka nehnuteľnosti za neoprávnený odber zemného plynu „vždy a za každých okolností“. Dovolací súd upozorňuje, že takouto otázkou sa odvolací súd ani nemohol zaoberať, keď vychádzal z posúdenia konkrétneho sporu, dôkazov a skutkových okolností zistených v tomto konkrétnom spore, odvolací súd preto ani nemohol vo svojom rozhodnutí posúdiť množinu všetkých potencionálnych prípadov neoprávneného odberu zemného plynu a dôjsť k záveru, že vlastník nehnuteľnosti je zodpovedný za neoprávnený odber zemného plynu „vždy a za každých okolností“.

22.1. Dovolateľom nastolená otázka má v danom prípade navyše povahu (len) hypotetickú, či akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť predpokladané (neisté), či teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. V tejto časti preto nemožno dovolanie žalovaného považovať za procesne prípustné, pretože dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom podľa § 432 CSP.

23. Skutočnosť, že dovolateľ nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu o zodpovednosti žalovaného ako vlastníka nehnuteľnosti za neoprávnený odber zemného plynu podľa § 73 ods. 1 a § 82 ods. 1 písm. a) bod 2 zákona o energetike (viď vyššie bod 4. tohto rozhodnutia), sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jeho dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov odvolací súd viedli k právnomu záveru a prijatiu jeho rozhodnutia. Žalovaný síce formálne odôvodnil dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ale podstatná časť jeho dovolacej argumentácie smeruje voči ne/vykonanému dokazovaniu, vyhodnoteniu dôkazov a s tým súvisiace nesprávnosti (aj neúplnosť) skutkových zistení súdmi nižšej inštancie, čo nie je relevantný dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

23.1. Pokiaľ dovolateľ odvodil ním formulovanú právnu otázku od odôvodnenia odvolacieho súdu uvedeného v bode 27.2. jeho rozhodnutia „Za škodu vzniknutú neoprávneným odberom zodpovedá vlastník nehnuteľnosti, bez ohľadu na to, či ju zaviniel, alebo nie, keďže umožnil tretej osobe nehnuteľnosť užívať ...“ ide podľa dovolacieho súdu o izolovane z kontextu bodu 27.2. rozhodnutia odvolacieho vytrhnutú argumentáciu, keď z obsahu uvedeného bodu rozhodnutia je zrejmé, že odvolací súd reagoval v danom bode na tvrdenie žalovaného (dovolateľa) ohľadom inštitútu objektívnej zodpovednosti za neoprávnený odber zemného plynu (pozri bod 27.2. rozhodnutia odvolacieho súdu).

24. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP je neprípustné, pretože dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

25. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný, preto mu dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v

plnom rozsahu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.